

Omställningen till distansundervisning ur ett Instructional design-perspektiv

2020-05-04 JONAS LINDEROTH

Pedagogikprofessor Jonas Linderoth diskuterar vad kunskapsområdet Instructional Design kan bidra med under skolstängningen och varför det nu är viktigt att "tänka innanför boxen".

Lärare som under den pågående pandemin har ställt om till att undervisa på distans kan uppleva det svårt att föra över sin ordinarie klassrumsundervisning till en onlinemiljö. Det kan därför vara givande att se hur undervisning sker i områden utanför den traditionella skolan där onlineundervisning är mer vanligt förekommande, exempelvis högre utbildning och arbetsliv. För personer som arbetar med onlineundervisning i dessa sektorer är Instructional design ett centralt begrepp. Vad det handlar om är en strukturerad process vid utformningen av undervisning och undervisningsmaterial. För såväl lärare som skolledare och huvudmän är det i dagsläget viktigt att de kunskaper som finns inom instructional design inte osynliggörs.

Endast ett par veckor in i den skolstängning som förorsakades av Coronavirusets spridning, gjorde forskare vid Stockholms Universitet observationer av hur omställningen till undervisning på distans fungerat. Forskarna såg att den svenska lärarkåren med stor kraftansträngning snabbt lyckats med att ställa om undervisningen så att elever kan jobba hemifrån¹. För att stödja lärare med denna omställning har en rad olika aktörer såsom myndigheter, forskningsorganisationer och skolhuvudmän utvecklat och samlat resurser om distansundervisning. En del av dessa resurser är utvecklade specifikt med tanke på den rådande krisen och avpassade till de villkor lärare tvingas arbeta under i dagsläget. Andra resurser som delas handlar om distansundervisning under normala

¹ <https://www.ifous.se/app/uploads/2020/03/COVID19-omstllningen-till-distansundervisning.pdf>

förhållanden och här finns det anledning att iakttä vass försiktighet. Om professionellt utvecklade distansundervisning används som förebild för den omställning lärare nu genomför så bör det göras med viss varsamhet och insikt i hur just en instructional designer arbetar. Som Charlotta Hilli, distansutbildningsforskare vid Åbo Akademi, påpekade i sociala medier, distansundervisning kräver vanligen år av planering och specifika kompetenser. Den nödvärnna omställning lärare nu genomför har inte i närheten av dessa förutsättningar.

Under normala omständigheter utvecklas distansundervisning genom att designern systematiskt använder olika modeller som strukturerar utvecklingsprocessen i olika steg. En sådan modell är ADDIE-modellen (Analysis, design, development, implementation och evaluation). Arbetsättet består i att ställa en rad arbetsfrågor (vad är kunskapsinnehållet, vem är det som skall lära sig, hur sker bedömningen bäst etc.). Hur dessa frågor besvaras guidar den fortsatta utvecklingsprocessen. Designern (och dennes team som kan bestå av ämnesexperter, tekniker och medieproducenter) arbetar med saker som att tydliggöra lärandemålen, sekvensera innehållet, se till att bedömningsformerna stämmer överens med den planerade undervisningen och dess målsättning, skapa, anpassa och/eller välja resurser avseende teknik och media. Utvecklingsprocessen är också i bästa fall iterativ, vilket betyder att det som utvecklas testas, utvärderas och förfinas i flera omgångar innan den börjar användas.

För lärare kan själva grundtankarna inom *instructional design* te sig ganska självklara, vad du vill eleverna skall lära sig styr *hur* undervisningen utformas. Instructional designfältets användbarhet för lärare bygger inte på att det erbjuds några omdanande, revolutionerande insikter. Det handlar snarare om att sådant som lärare har intuitiv

kunskap om systematiseras. Inte minst gäller detta den första fasen i utvecklingsprocessen där de konkreta villkoren såsom teknik, tidsramar, resurser och dylikt analyseras för att skapa en realistisk bild av vilken undervisning som konkret går att genomföra. Givet den hastiga omställningen till distansundervisning är det relevant för såväl lärare som skolledare och huvudmän att känna till hur designers och forskare inom instructional design diskuterar undervisningskvalitet.

En central fråga inom instructional design är just hur utvecklingsprocesser begränsas av olika faktorer och hur dessa begränsningar påverkar kvalitet. Instructional designers har exempelvis använt modellen *triple constraint* för att förstå sina egna utvecklingsprocesser. Modellen går ut på att kvalitén på resultatet i ett projekt kan relateras till: 1) *målsättningen med projektet*, 2) *kostnaden* och 3) *tidsramarna*. Om tidsramar och budget inte matchas till målsättningarna kommer kvalitén på undervisningen påverkas negativt. Bland instructional designers diskuteras alltså kvalitet som en resursfråga. Det är just därför det är så viktigt att i nuläget ha realistiska förväntningar på vad lärare kan åstadkomma mitt under en krisantering där tidsramar och resurser är begränsade. Det skulle vara missvisande att spegla de initiativ som lärare, vilka inte tränats i att utveckla distansundervisning, genomför under en kris mot storskaliga, resursstarka projekt som har utvecklats under helt andra tidsramar. Chris Willis, instructional designer och produktutvecklare på ett företag som gör distansutbildning för näringslivet menar att man i utvecklingen av kurser bör arbeta med sina begränsningar och inte slösa tid på att förhandla om förutsättningar som inte är förhandlingsbara. Ett resonemang som hon sammanfattar genom att vända på ett känt talesätt och säga att det handlar om att "tänka i boxen" och vara kreativ innanför de givna ramarna. Ett råd som är högaktuellt under den pågående pandemin.

Instructional design för lärare

Carr-Chellman, A. A. (2011). *Instructional design for teachers: Improving classroom practice*. New York: Routledge.

Instructional design och begränsningar

Kim, S. (2015). How do we train instructional designers? Instructional design as negotiation. *Educational Technology*, 55(4), 26-30.

Jonassen, D. (2008). Instructional design as design problem solving: An iterative process. *Educational Technology*, 48(3), 21-26.

Nina Bergdahl och Jalal Nouris rapport

Bergdahl, N., & Nouri, J. (2020). *Covid-19 och omställning till distansundervisning i svensk skola. Återföringsrapport 2020-03-27*. Stockholms universitet: Stockholm. Hämtad från <https://www.ifous.se/app/uploads/2020/03/COVID19-omstllningen-till-distansundervisning.pdf>

Övriga resurser

Charlotta Hilli på Twitter: <https://twitter.com/chilliconnect/status/1240893824660054019>

Webbinarium med bland andra Chris Willis: <https://www.youtube.com/watch?v=o2ZyScxg6V4>

Bidra till mer forskning

Om du har tips på annan forskning som kan vara relevant, skicka det gärna till oss via formuläret du hittar på denna länk:

<https://www.skolahemma.se/forskningsbaserat-stod-for-att-hantera-onlineundervisning-i-samband-med-coronapandemin/>